

dr Agnieszka Pieńczak

etnolog, doktor nauk humanistycznych w zakresie etnologii

Stanowisko: adiunkt naukowo-dydaktyczny (od 2006 r.)

Miejsce pracy: Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie, Zakład Etnologii i Geografii Kultury

Dane kontaktowe: agatka785@wp.pl ; agnieszka.pienczak@us.edu.pl

Tytuł rozprawy doktorskiej: *Rola i znaczenie swata w kojarzeniu małżeństw w polskiej społeczności wiejskiej*

Miejsce i czas obrony: Wydział Historyczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 11 maj 2006

Recenzenci: prof. dr hab. M. Drozd-Piasecka, IAI PAN, Warszawa; prof. UAM dr hab. A. Brencz, IEiAK UAM, Poznań

ZAINTERESOWANIA BADAWCZE

- ✓ tradycyjna kultura wsi polskiej, w szczególności: wiedza i wierzenia ludowe, obrzędowość weselna i narodzinowa
- ✓ kartografia etnograficzna
- ✓ zbiory i działalność Polskiego Atlasu Etnograficznego

PUBLIKACJE NAUKOWE

Prace zwarte:

- Lebeda [Pieńczak] A.: *Wiedza i wierzenia ludowe*, „Komentarze do Polskiego Atlasu Etnograficznego”, t. 6, red. Z. Kłodnicki, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Uniwersytet Śląski Filia w Cieszynie, Wrocław-Cieszyn 2002
- Drożdż A., Pieńczak A.: *Zwyczaje i obrzędy weselne*, „Komentarze do Polskiego Atlasu Etnograficznego”, t. 8, cz. I: *Od załotów do ślubu cywilnego*, red. Z. Kłodnicki, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Uniwersytet Śląski Filia w Cieszynie, Wrocław-Cieszyn 2004
- Drożdż A., Kajfosz J., Pieńczak A.: *Podania i legendy Śląska Cieszyńskiego. Antologia*, red. J. Kajfosz, Z. Kłodnicki, Uniwersytet Śląski Filia w Cieszynie, Cieszyn 2005

Redakcje prac zwartych:

- „Komentarze do Polskiego Atlasu Etnograficznego”, t. 9: *Zwyczaje, obrzędy i wierzenia urodzinowe*, cz. II: *Zwyczaje, obrzędy i wierzenia związane z matką i dzieckiem*, red. Z. Kłodnicki, A. Pieńczak, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Uniwersytet Śląski – Uniwersytet Wrocławski, Cieszyn-Wrocław 2013

- *Etnologia bez granic. Ethnology without borders*, red. A. Pieńczak, E. Diakowska, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Cieszyn 2012
- „Komentarze do Polskiego Atlasu Etnograficznego”, t. 9, *Zwyczaj, obrzędy i wierzenia urodzinowe*, cz. I: *Zwyczaj, obrzędy i wierzenia związane z narodzeniem i wychowaniem dziecka*, red. Z. Kłodnicki, A. Pieńczak, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Uniwersytet Śląski – Uniwersytet Wrocławski, Cieszyn-Wrocław 2010
- *Etnologiczne i antropologiczne obrazy świata – konteksty i interpretacje. Prace ofiarowane Profesorowi Zygmuntowi Kłodnickiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. H. Rusek, A. Pieńczak, Uniwersytet Śląski, Cieszyn-Katowice 2011
- *Dziedzictwo kulturowe jako klucz do tożsamości pogranicza polsko-czeskiego na Śląsku Cieszyńskim*, red. H. Rusek, A. Pieńczak, J. Szczyrbowski, Uniwersytet Śląski, Cieszyn – Katowice – Brno 2010
- *Polska-Słowacja. Pogranicze kulturowe i etniczne*, red. R. Stolična, A. Pieńczak, Z. Kłodnicki, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Uniwersytet Wrocławski – Uniwersytet Śląski, Wrocław-Cieszyn 2009

Artykuły w czasopismach:

- Pieńczak A.: *Metoda etnogeograficzna w badaniach atlasowych ośrodka wrocławskiego i cieszyńskiego - kontynuacja i zmiana*, „Zeszyty Wiejskie”, t. XVI (2011), s. 154-167
- Pieńczak A., Diakowska E.: *Magia Alkmeny w polskiej obrzędowości narodzinowej i pogrzebowej (w świetle badań Polskiego atlasu etnograficznego)*, „Ethnologia Europae Centralis”, t. 11 (2011), s. 43-54
- Пенчак А.: *Картографирование явлений культуры: «Комментарии к польскому этнографическому атласу»*, „Живая Старина” (4) 2010, s. 60-63
- Pieńczak A.: *Badania etnologiczne w Suszcu i Kryrach (pow. Pszczyzna)*, „Twórczość Ludowa. Kwartalnik Stowarzyszenia Twórców Ludowych”, rocz. XXV, nr 3-4, Lublin 2010, s. 99-100
- Pieńczak A.: *Rola i znaczenie pożywienia w kulturze. Konferencja w Cieszynie*, „Twórczość Ludowa. Kwartalnik Stowarzyszenia Twórców Ludowych”, rocz. XXIV, nr 1-2, Lublin 2009, s. 74-75
- Pieńczak A.: *Postawy mieszkańców wsi. Z badań terenowych w Kokotku koło Lublińca*, „Twórczość Ludowa. Kwartalnik Stowarzyszenia Twórców Ludowych”, rocz. XXIV, nr 3-4, Lublin 2009, s. 57-59
- Pieńczak A.: *Dorobek Pracowni Polskiego Atlasu Etnograficznego w Cieszynie*, „Twórczość Ludowa. Kwartalnik Stowarzyszenia Twórców Ludowych”, rocz. XXIV, nr 3-4, Lublin 2009, s. 39-43
- Pieńczak A.: *Sposoby rozpoznawania domniemanych czarownic (w świetle badań Polskiego Atlasu Etnograficznego)*, „Lud”, t. 92 (2008), s. 215-233

Artykuły w pracach zbiorowych:

- Pieńczak A.: *Czynności magiczne ułatwiające poród*. W: *Zwyczaj, obrzędy i wierzenia związane z matką i dzieckiem*, „Komentarze do Polskiego Atlasu Etnograficznego”, t. 9: *Zwyczaj, obrzędy i wierzenia urodzinowe*, cz. II, red. Z. Kłodnicki, A. Pieńczak, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Uniwersytet Śląski – Uniwersytet Wrocławski, Cieszyn – Wrocław 2013, s. 67-77
- Pieńczak A.: *Zwyczaj związane z karmieniem dziecka piersią*. W: *Zwyczaj, obrzędy i wierzenia związane z matką i dzieckiem*, „Komentarze do Polskiego Atlasu Etnograficznego”, t. 9: *Zwyczaj, obrzędy i wierzenia urodzinowe*, cz. II, red. Z. Kłodnicki, A. Pieńczak, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Uniwersytet Śląski – Uniwersytet Wrocławski, Cieszyn – Wrocław 2013, s. 78-99
- Pieńczak A.: *Żywotność praktyk magicznych na przykładzie sposobów ochrony dzieci przed urokiem (przygotowano z materiałów „Polskiego Atlasu Etnograficznego”).* W: *Etnologia na granicy. Dorobek ośrodka etnologicznego UŚ*, „Studia Etnologiczne i Antropologiczne”, t. 11, red. I. Bukowska-Floreńska, G. Odoj, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2011, s. 231-243

- Pieńczak A.: *Specyfika materiałów źródłowych Polskiego atlasu etnograficznego*. W: *Etnologiczne i antropologiczne obrazy świata – konteksty i interpretacje. Prace ofiarowane Profesorowi Zygmuntowi Kłodnickiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. H. Rusek, A. Pieńczak, Uniwersytet Śląski, Cieszyn – Katowice 2011, s. 41-61
- Pieńczak A.: *Food in the life of a pregnant woman – an analysis of the studies for the Polish Ethnographic Atlas*. W: *Dilemmas of old and contemporary culture in ethnographical and anthropological discourse*, ed. H. Rusek, „Bibliotheca Ethnologiae Europae Centralis”, t. 3, University of Silesia, Cieszyn – Katowice 2011, s. 146-154
- Pieńczak A.: *Symbolika przejścia a kobieta ciężarna w obrzędowości urodzinowej*. W: *Droga w języku i kulturze. Analizy antropologiczne*, red. J. Adamowski, K. Smyk, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2011, s. 67-80
- Pieńczak A.: *Wybrane kapliczki i krzyże przydrożne jako pomniki pamięci w krajobrazie kulturowym Śląska Cieszyńskiego*. W: *Krzyże i kapliczki przydrożne jako znaki społecznej, kulturowej i religijnej pamięci*, red. J. Adamowski, M. Wójcicka, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2011, s. 153-166
- Pieńczak A.: *Dziedzictwo kulturowe w świadomości mieszkańców Istebnej - obrzędowość urodzinowa w procesie przemian*. W: *Dziedzictwo kulturowe jako klucz do tożsamości pogranicza polsko-czeskiego na Śląsku Cieszyńskim*, red. H. Rusek, A. Pieńczak, J. Szczyrbowski, „Bibliotheca Ethnologiae Ethnografie Centralis”, t. 1, Uniwersytet Śląski, Cieszyn – Katowice – Brno 2010, s. 355-369
- Pieńczak A.: *Rola i znaczenie pożywienia w życiu kobiety ciężarnej*. W: *Historie kuchenne. Rola i znaczenie pożywienia w kulturze*, red. R. Stolična, A. Drożdż, „Bibliotheca Ethnologiae Ethnografie Centralis”, t. 2, Uniwersytet Śląski, Cieszyn 2010, s. 215-235
- Pieńczak A.: *Stan badań Polskiego Atlasu Etnograficznego nad obrzędowością narodzinową*. W: *Między kulturą ludową a masową: historia, teraźniejszość i perspektywy badań*, red. T. Smolińska, Kraków – Opole 2010, s. 121-134
- Kopp P., Pieńczak A.: *Rodzice chrzestni*. W: *Zwyczajne, obrzędy i wierzenia związane z narodzeniem i wychowaniem dziecka*, „Komentarze do Polskiego Atlasu Etnograficznego”, t. 9: *Zwyczajne, obrzędy i wierzenia urodzinowe*, cz. I, red. Z. Kłodnicki, A. Pieńczak, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Uniwersytet Śląski – Uniwersytet Wrocławski, Cieszyn – Wrocław 2010, s. 263-321
- Drożdż A., Jakubiková K., Pieńczak A.: *Tradycyjna obrzędowość weselna jako źródło poznania stosunków kulturowych zachodniej części pogranicza polsko-słowackiego*. W: *Polska-Słowacja. Pogranicze kulturowe i etniczne*, red. R. Stolična, A. Pieńczak, Z. Kłodnicki, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Uniwersytet Wrocławski – Uniwersytet Śląski, Wrocław-Cieszyn 2009, s. 177-202
- Pieńczak A.: *Czynniki wpływające na kształtowanie się poczucia więzi regionalnej mieszkańców Cisownicy*. W: *Tożsamość etniczna i kulturowa Śląska w procesie przemian*, red. H. Rusek, A. Drożdż, „Prace i Materiały Etnograficzne”, t. 36, Uniwersytet Śląski – Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Uniwersytet Wrocławski i in., Wrocław - Cieszyn 2009, s. 211-224
- Pieńczak A.: *Krajobraz kulturowy a tożsamość lokalna mieszkańców katowickich dzielnic*. W: *Miasto w obrazie, legendzie, opowieści*, red. R. Godula-Węclawowicz, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Uniwersytet Wrocławski, Wrocław – Kraków 2008, s. 135-150

- Pieńczak A.: *Polsko-słowackie pogranicze jako przestrzeń wielokulturowa*. W: *Uczeń na pograniczu polsko-słowackim*, red. I. Nowakowska-Kempna, Akademia Techniczno-Humanistyczna, Bielsko-Biała 2007, s. 53-61
- Drożdż A., Pieńczak A.: *Wybrane elementy obrzędu zaślubin na pograniczu polsko-słowackim*. W: *Uczeń na pograniczu polsko-słowackim*, red. I. Nowakowska-Kempna, Akademia Techniczno-Humanistyczna, Bielsko-Biała 2007, s. 193-205

UDZIAŁ W KONFERENCJACH

- Lublin,
25-26.11.2012** Konferencja międzynarodowa pt. *Niematerialne dziedzictwo kulturowe: źródła – wartości – ochrona*, organizator: Zakład Kultury Polskiej Katedra Kulturoznawstwa UMCS. Tytuł referatu: *Polski Atlas Etnograficzny – dawne i obecne badania dziedzictwa kulturowego wsi polskiej*
- Lublin,
15-16.11. 2010** Konferencja międzynarodowa pt. *Droga w języku i kulturze*, organizator: Katedra Kulturoznawstwa UMCS,. Tytuł referatu: *Symbolika przejścia w polskiej obrzędowości narodzinowej*
- Cieszyn,
21.04.2010** Konferencja międzynarodowa pt. *Dziedzictwo kulturowe jako klucz do tożsamości pogranicza polsko-czeskiego na Śląsku Cieszyńskim. W 1200-lecie Cieszyna*, organizator: Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji, Kongres Polaków w Republice Czeskiej. Tytuł referatu: *Dziedzictwo kulturowe w świadomości mieszkańców Istebnej - obrzędowość narodzinowa w procesie przemian*
- Cieszyn,
19-20.06.2009** Konferencja międzynarodowa pt. *Historie kuchenne. Rola i znaczenie pożywienia w kulturze*, organizator: Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Tytuł referatu: *Rola i znaczenie pożywienia w życiu kobiety ciężarnej*.
- Lublin,
17-18.11.2008** Konferencja krajowa pt. *Krzyże i kapliczki przydrożne jako znaki kulturowej, społecznej i religijnej pamięci*, organizator: Zakład Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa UMCS. Tytuł referatu: *Wybrane kapliczki i krzyże przydrożne jako pomniki pamięci w krajobrazie kulturowym Śląska Cieszyńskiego*.
- Kraków,
25-27.09.2008** Konferencja międzynarodowa pt. *Miasto w obrazie, legendzie, opowieści...* odbywająca się w ramach LXXXIV Walnego Zgromadzenia Delegatów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Krakowie, organizator: Zarząd Główny, krakowski oddział PTL, Komisja Etnograficzna PAN, Polskie Towarzystwo Etnologii Miasta. Tytuł referatu: *Krajobraz kulturowy a tożsamość lokalna mieszkańców katowickich dzielnic*.
- Cieszyn,
19-20.09, 2008** Konferencja międzynarodowa pt. *Tożsamość kulturowa Śląska w procesie przemian*, organizator: Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji. Tytuł referatu: *Czynniki wpływające na kształtowanie się poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców Cisownicy*.
- Kraków,
8-9.05. 2008** Interdyscyplinarna konferencja studencka: *Brud i człowiek. Dzieje niechcianej przyjaźni*, organizator: Koło Naukowe Studentów Archeologii UJ. Tytuł referatu: *Zakazy tabuiczne i praktyki magiczne związane z ekskrementami i innymi nieczystościami w polskiej obrzędowości urodzinowej*

UDZIAŁ W PROJEKTACH BADAWCZYCH

- 2012** grant unijny pt. *The 1st International Convention for Ethnology and Cultural Anthropology Students from Central Europe-Small grant*, finansowany w ramach Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego (nr 11140108).
Udział w projekcie: wykonawca
- 2012** projekt pt. *Dziedzictwo narodowe i kulturowe, polskie ślady za granicą*, realizowany przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” Oddział Dolnośląski w ramach zleconego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP programu „Polska – wszystko, co najważniejsze” (nr 583-56-15-9)
Udział w projekcie: wykonawca
- 2009-2010** grant unijny pt. *Dziedzictwo kulturowe jako klucz do tożsamości pogranicza polsko-czeskiego na Śląsku Cieszyńskim. W 1200-lecie Cieszyna*, finansowany w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej RC-RP 2007-2013 w Euroregionie Śląsk Cieszyński.
Udział w projekcie: wykonawca, sekretarz
- 2005** grant unijny pt. *Podania i legendy Śląska Cieszyńskiego - Phare CBC Polska-Czechy 2002 PL/00-60/03/08*, finansowany z funduszy europejskich
Udział w projekcie: wykonawca

CZŁONKOWSTWO W TOWARZYSTWACH

- ✓ Od 2008 roku członek Sekcji Ludoznawczej Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej
- ✓ Od 2009 roku sekretarz cieszyńskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego